

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๕

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง การขอคืนรายการทะเบียนราษฎรของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ถูกนายทะเบียนสั่งจำหน่าย
เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๔๘ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗

ตามที่สำนักทะเบียนกลางได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนประวัติของคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท ๐) กรณีบุคคลที่ได้รับการสำรวจภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ไม่ปรากฏรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร กรณีบุคคลที่ได้รับการสำรวจและบันทึกรายการกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และกรณีบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการในทะเบียนประวัติและฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

สำนักทะเบียนกลางได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่น หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรพัฒนาเอกชน และบุคคลที่ประสบปัญหาทางทะเบียนราษฎร ขอรทราบบทบาทปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขอคืนรายการบุคคลของชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ หรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนประเภท ๐-๘๙ ที่ถูกนายทะเบียนสั่งจำหน่ายรายการบุคคลด้วยเหตุต่างๆ เนื่องจากการปฏิบัติของสำนักทะเบียนจะแตกต่างกัน ทำให้เกิดความสับสน และเสียโอกาสในการเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในเรื่องการขอคืนรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายเป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วยความรอบคอบและถูกต้อง จึงขอให้แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งหรือได้รับคำร้องขอคืนรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการในเอกสารทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ให้ตรวจสอบและสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑.๑ คนที่ถูกจำหน่ายรายการบุคคลมีรายการทะเบียนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรซ้ำซ้อนมากกว่า ๑ รายการหรือไม่ รายการใดเป็นรายการที่ถูกต้องตามความเป็นจริง เหตุใดบุคคลดังกล่าวจึงมีรายการทะเบียนซ้ำซ้อน ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่ารายการที่มีอยู่ปัจจุบันเป็นรายการที่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนปฏิเสธคำร้องแล้วแจ้งผู้ขอคืนรายการทราบ และให้บันทึกเพิ่มเติมในรายการทะเบียนที่ถูกจำหน่ายทั้งในเอกสารทะเบียนประวัติและฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรว่า “จำหน่ายบุคคลซ้ำซ้อน”

๑.๒ คนที่ถูกจำหน่ายรายการบุคคลนั้นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ทางราชการต้องดำเนินการจัดทำทะเบียนให้ตามกฎหมายหรือนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ อย่างไร เช่น รายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนประเภท ๐-๘๙ กลุ่มผู้ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน แต่ตกสำรวจ บุคคลที่เป็นเจ้าของรายการดังกล่าวจะต้องเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามที่กระทรวงมหาดไทยได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้ เช่น บุคคลบนพื้นที่สูง ชาวเขา ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ม้งถ้ากระบอก ลาวอพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวกัมพูชา เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีเชื้อชาติเป็น

/ชนกลุ่มน้อย...

ชนกลุ่มน้อยที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติไว้แล้วหรือไม่ก็ตาม และจะต้องเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ หรือถ้ารายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ประเภท ๐-๘๙ กลุ่มเด็กนักเรียน บุคคลที่เป็นเจ้าของรายการดังกล่าวจะต้องเป็นบุคคลที่กำลังศึกษาเล่าเรียน อยู่ในโรงเรียนในขณะได้รับการสำรวจ และจะต้องเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยภายในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ หรือถ้ารายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ เป็นบุคคลประเภท ๖ บุคคลที่เป็นเจ้าของรายการดังกล่าวจะต้องมีหรือเคยมีทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยที่ทางราชการจัดทำขึ้นจากการสำรวจ เป็นต้น ซึ่งหากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าเจ้าของรายการ บุคคลที่ถูกจำหน่ายไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่ทางราชการต้องจัดทำทะเบียนให้ เช่น เป็นชาวอินเดียที่ถือหนังสือ เดินทางเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานและได้ไปจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนประเภท ๐-๘๙ กลุ่มผู้ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแต่ตกสำรวจ กรณีเช่นนี้ ให้นายทะเบียนปฏิเสธคำร้องและแจ้งผู้ขอคืนรายการบุคคลทราบว่าไม่อาจดำเนินการให้ได้เนื่องจากบุคคล ดังกล่าวไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายตามนโยบายของราชการ รายการทะเบียนราษฎรที่ขอคืนเป็นรายการที่ไม่ถูกต้อง

๑.๓ คนที่ถูกจำหน่ายรายการมีพฤติกรรมหรือการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งของราชการหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะการกระทำที่ทำให้การได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราวของผู้นั้นต้องสิ้นสุดลงตามข้อ ๖ หรือข้อ ๗ ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวออกนอกเขตพื้นที่ควบคุม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งหากพบว่าเจ้าของรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายกระทำการในเรื่องที่เป็นข้อห้ามและเป็นเงื่อนไขที่ทำให้การอนุญาตให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยสิ้นสุดลง เช่น กระทำผิดกฎหมายจนได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดและไม่ใช้ความผิดโดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือเดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย กรณีเช่นนี้ ให้นายทะเบียนปฏิเสธคำร้องและแจ้งผู้ขอคืนรายการบุคคลทราบว่าไม่อาจดำเนินการให้ได้

๑.๔ รายการบุคคลที่ขอคืนนั้นถูกจำหน่ายด้วยสาเหตุใด เป็นการจำหน่ายตามโครงการ ของทางราชการ เช่น ไม่มารายงานตัวต่อนายทะเบียนตามโครงการสำรวจและปรับปรุงรายการทะเบียน ราษฎร หรือโครงการเปลี่ยนเลขประจำตัวชนกลุ่มน้อยเพื่อจัดกลุ่มบุคคล เป็นต้น หรือเป็นการจำหน่าย เนื่องจากมีการกระทำที่มีขอบด้วยระเบียบกฎหมายหรือมีการทุจริต หากเป็นการจำหน่ายจากเหตุการณ์ทุจริต ซึ่งมีเจ้าของรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายเป็นผู้กระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดและอยู่ระหว่าง ดำเนินคดี กรณีเช่นนี้ ให้นายทะเบียนปฏิเสธคำร้องและแจ้งผู้ขอคืนรายการบุคคลทราบว่าไม่อาจดำเนินการ ให้ได้ แต่ถ้าการจำหน่ายรายการเกิดจากการกระทำที่ไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนของระเบียบปฏิบัติ เช่นการจัดทำ ทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนประเภท ๐-๘๙ กลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็น เวลานาน โดยไม่ผ่านการทำประชาคมหรือการพิจารณาของคณะกรรมการที่นายอำเภอแต่งตั้ง ซึ่งการดำเนินการ ดังกล่าวเป็นขั้นตอนในความรับผิดชอบของหน่วยงานราชการ กรณีเช่นนี้ ให้นายทะเบียนดำเนินการให้ ครบถ้วนตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนด โดยในส่วนของกรจัดทำประชาคมให้ใช้การเสนอเรื่องให้ที่ประชุม คณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการชุมชนแล้วแต่กรณี พิจารณาให้ความเห็นแทน แล้วให้ดำเนินการตาม ผลที่ได้รับจากการประชุม กล่าวคือ ถ้าผลการประชุมให้ความเห็นชอบว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติ ให้รวบรวมหลักฐาน รายงานการประชุมที่รับรองถูกต้องส่งไปพร้อมหนังสือขอคืนรายการบุคคล แต่ถ้าผลการประชุมมีความเห็นว่าเป็น ผู้ขาดคุณสมบัติ ให้นายทะเบียนปฏิเสธคำร้องและแจ้งผู้ขอคืนรายการทราบว่าไม่อาจดำเนินการให้ได้

๒. การสอบสวนพยานบุคคลเพื่อรับรองคุณสมบัติของคนที่ถูกจำหน่ายรายการให้ใช้แบบ ปค.๑๔ โดยจะต้องมีรายละเอียดให้ครบถ้วนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดา ญาติ พี่น้อง สามีหรือภรรยาและบุตร สถานที่เกิด ช่องทางและระยะเวลาที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย สถานที่ อยู่อาศัย การศึกษา การประกอบอาชีพ และประเด็นต่างๆ ตามข้อ ๑ สำหรับวิธีการตรวจสอบว่าผู้ขอคืน รายการเป็นกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ ให้ใช้การสอบสวนพยานบุคคลที่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ เดียวกัน หรือเป็นกลุ่มบุคคลประเภทเดียวกันกับคนที่ถูกจำหน่ายรายการ อย่างน้อย ๓ คนเพื่อรับรอง คุณสมบัติโดยพยานบุคคลดังกล่าวจะต้องมีความน่าเชื่อถือ มีหลักฐานทะเบียนราษฎร มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง รู้จักคนที่ถูกจำหน่ายรายการบุคคลเป็นอย่างดี หรืออาจจะให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับ คนที่ถูกจำหน่ายรายการบุคคล เป็นผู้ให้การรับรองแทนก็ได้ ส่วนประเด็นเรื่องการกระทำผิดกฎหมายให้ขอ ตรวจสอบประวัติอาชญากรรมกับสถานีตำรวจในพื้นที่

๓. ให้รวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมถึงแบบสำรวจเพื่อจัดทำ ทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ ๘๘) หรือทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยฯ แล้วแต่กรณี ซึ่งหาก เอกสารดังกล่าวสูญหาย ถูกทำลาย และไม่สามารถตรวจคัดสำเนาจากระบบไมโครฟิล์มในฐานข้อมูลทะเบียน ราษฎรได้ ให้นายทะเบียนแจ้งความไว้เป็นหลักฐานด้วย พร้อมสรุปความเห็นเสนอให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณา เว้นแต่กรณีรายการบุคคลที่ขอคืนนั้นถูกจำหน่ายเนื่องจากมีการกระทำ ที่มีขอบด้วยระเบียบกฎหมายหรือมีการทุจริต ให้เสนอนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตเป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ ถ้าพยานหลักฐานเชื่อได้ว่ารายการบุคคลที่ขอคืนเป็นรายการที่ถูกต้อง ให้มีคำสั่งอนุญาตให้คืนรายการได้ และให้นายทะเบียนที่เกี่ยวข้องทำหนังสือแจ้งสำนักทะเบียนกลางโดยด่วนเพื่อขอคืนรายการบุคคลที่ถูก จำหน่าย โดยให้สำเนาคำร้องที่มีคำสั่งอนุญาตให้คืนรายการ พยานหลักฐานและสำเนาบันทึกการสอบสวน ปค.๑๔ ที่เกี่ยวข้องซึ่งนายทะเบียนลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง ส่งไปพร้อมหนังสือแจ้งด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(ลาภิตชัย บุญญะโสภิต)

ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

สำนักงานผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานทะเบียน

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๕๘-๖๐